

قدم به قدم، همراه دانشجو...

WWW.GhadamYar.Com

جامع ترین و به روزترین پرتال دانشجویی کشور (پرتال دانش)
با ارائه خدمات رایگان، تحصیلی، آموزشی، رفاهی، شغلی و...
برای دانشجویان

- ۱) راهنمای ارتقاء تحصیلی. (کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به ارشد و ارشد به دکتری)
- ۲) ارائه سوالات کنکور مقاطع مختلف سالهای گذشته، همراه پاسخ، به صورت رایگان
- ۳) معرفی روش های مقاله و پایان نامه نویسی و ارائه پکیج های آموزشی مربوطه
- ۴) معرفی منابع و کتب مرتبط با کنکورهای تحصیلی (کاردانی تا دکتری)
- ۵) معرفی آموزشگاه ها و مراکز مشاوره تحصیلی معتبر
- ۶) ارائه جزوات و منابع رایگان مرتبط با رشته های تحصیلی
- ۷) راهنمای آزمون های حقوقی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- ۸) راهنمای آزمون های نظام مهندسی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- ۹) آخرین اخبار دانشجویی، در همه مقاطع، از خبرگزاری های پربازدید
- ۱۰) معرفی مراکز ورزشی، تفریحی و فروشگاه های دارای تخفیف دانشجویی
- ۱۱) معرفی همایش ها، کنفرانس ها و نمایشگاه های ویژه دانشجویی
- ۱۲) ارائه اطلاعات مربوط به بورسیه و تحصیل در خارج و معرفی شرکت های معتبر مربوطه
- ۱۳) معرفی مسائل و قوانین مربوط به سربازی، معافیت تحصیلی و امریه
- ۱۴) ارائه خدمات خاص ویژه دانشجویان خارجی
- ۱۵) معرفی انواع بیمه های دانشجویی دارای تخفیف
- ۱۶) صفحه ویژه نقل و انتقالات دانشجویی
- ۱۷) صفحه ویژه ارائه شغل های پاره وقت، اخبار استخدامی
- ۱۸) معرفی خوابگاه های دانشجویی معتبر
- ۱۹) دانلود رایگان نرم افزار و اپلیکیشن های تخصصی و...
- ۲۰) ارائه راهکارهای کارآفرینی، استارت آپ و...
- ۲۱) معرفی مراکز تایپ، ترجمه، پرینت، صحافی و ... به صورت آنلاین
- ۲۲) راهنمای خرید آنلاین ارزی و معرفی شرکت های مطرح
- ۲۳)

WWW.GhadamYar.Ir

WWW.PortaleDanesh.com

WWW.GhadamYar.Org

۰۹۱۲ ۳۰ ۹۰ ۱۰۸

باما همراه باشید...

۰۹۱۲ ۰۹ ۰۳ ۸۰۱

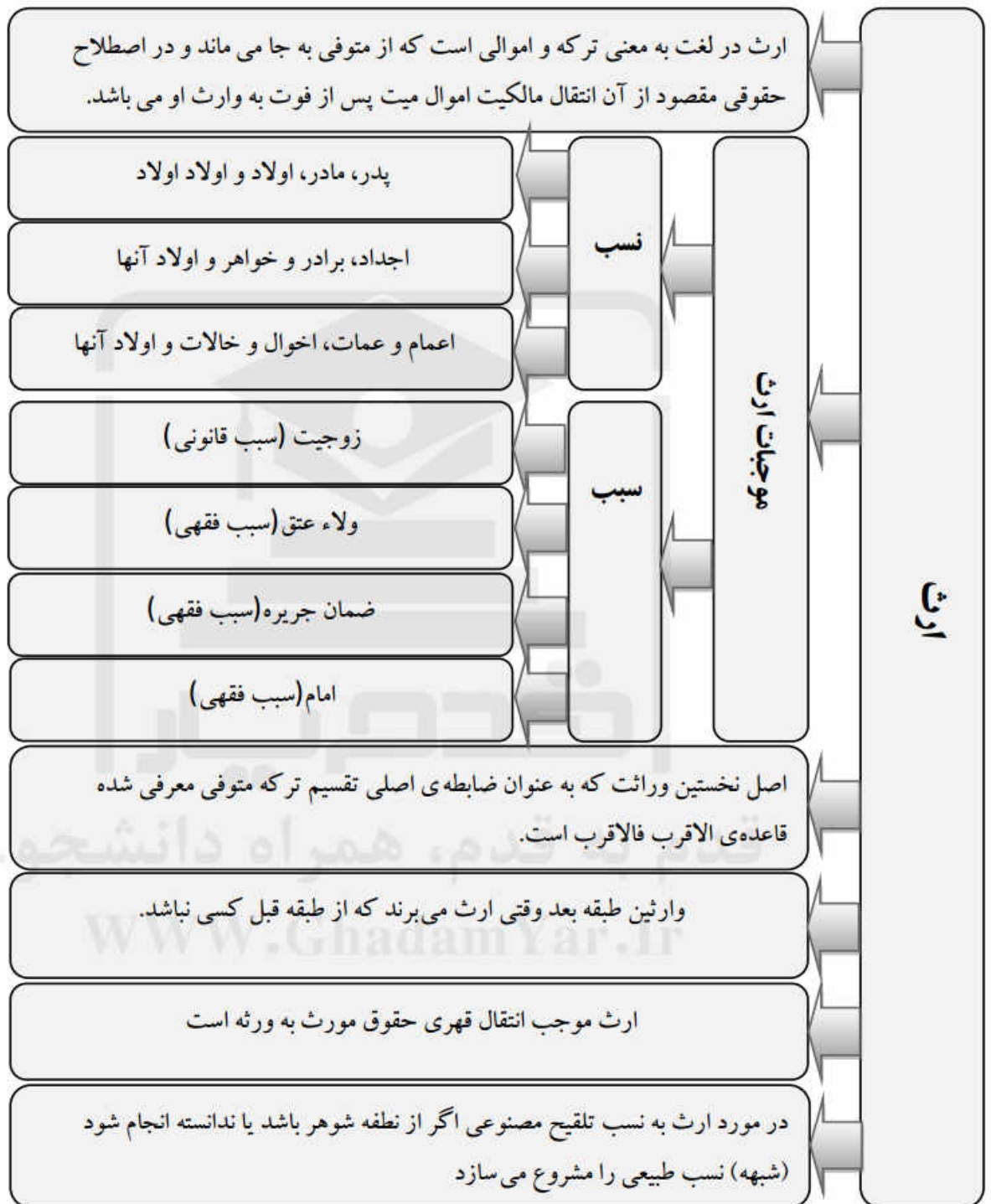
www.GhadamYar.com

مبحث بیست و پنج

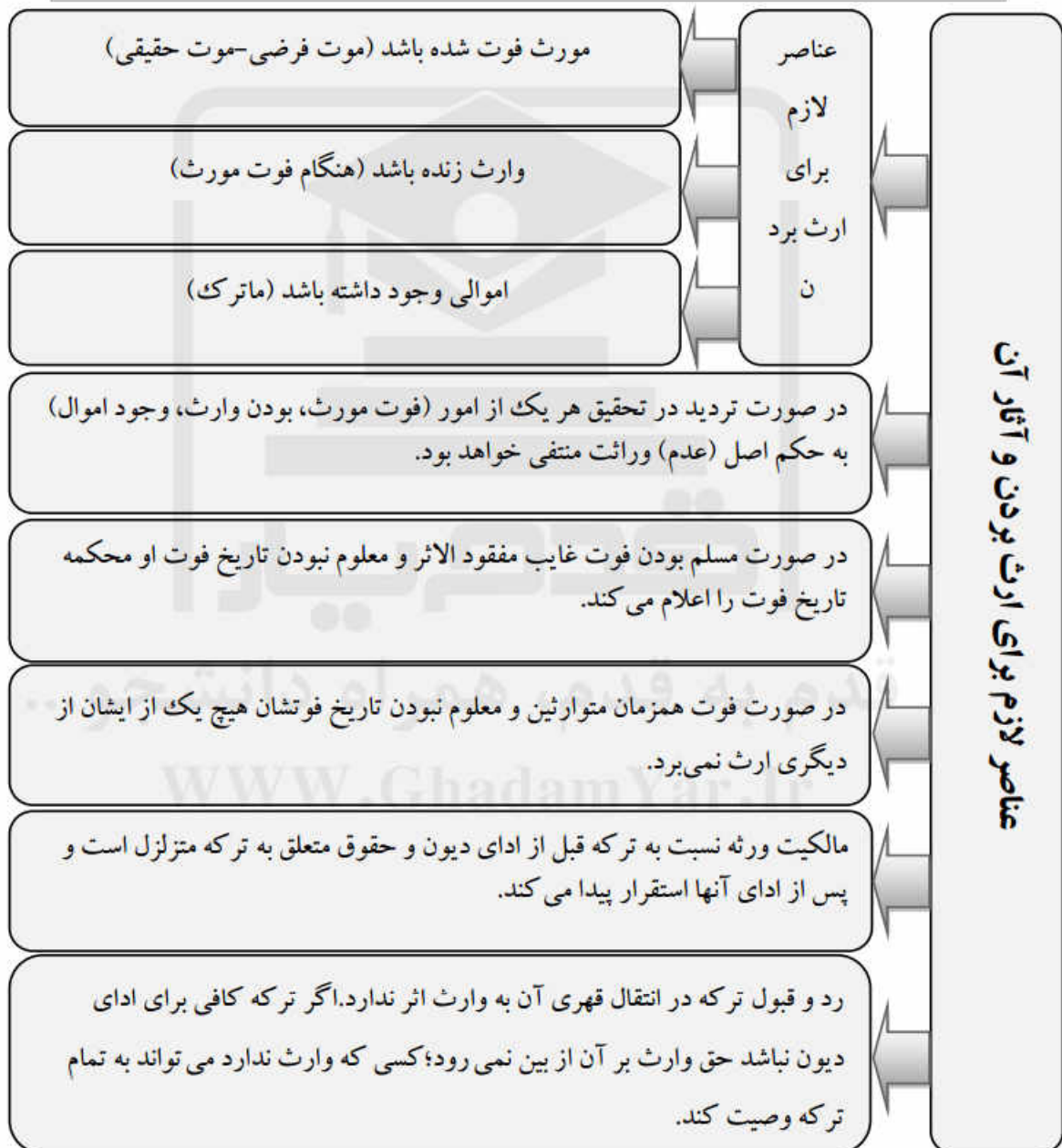

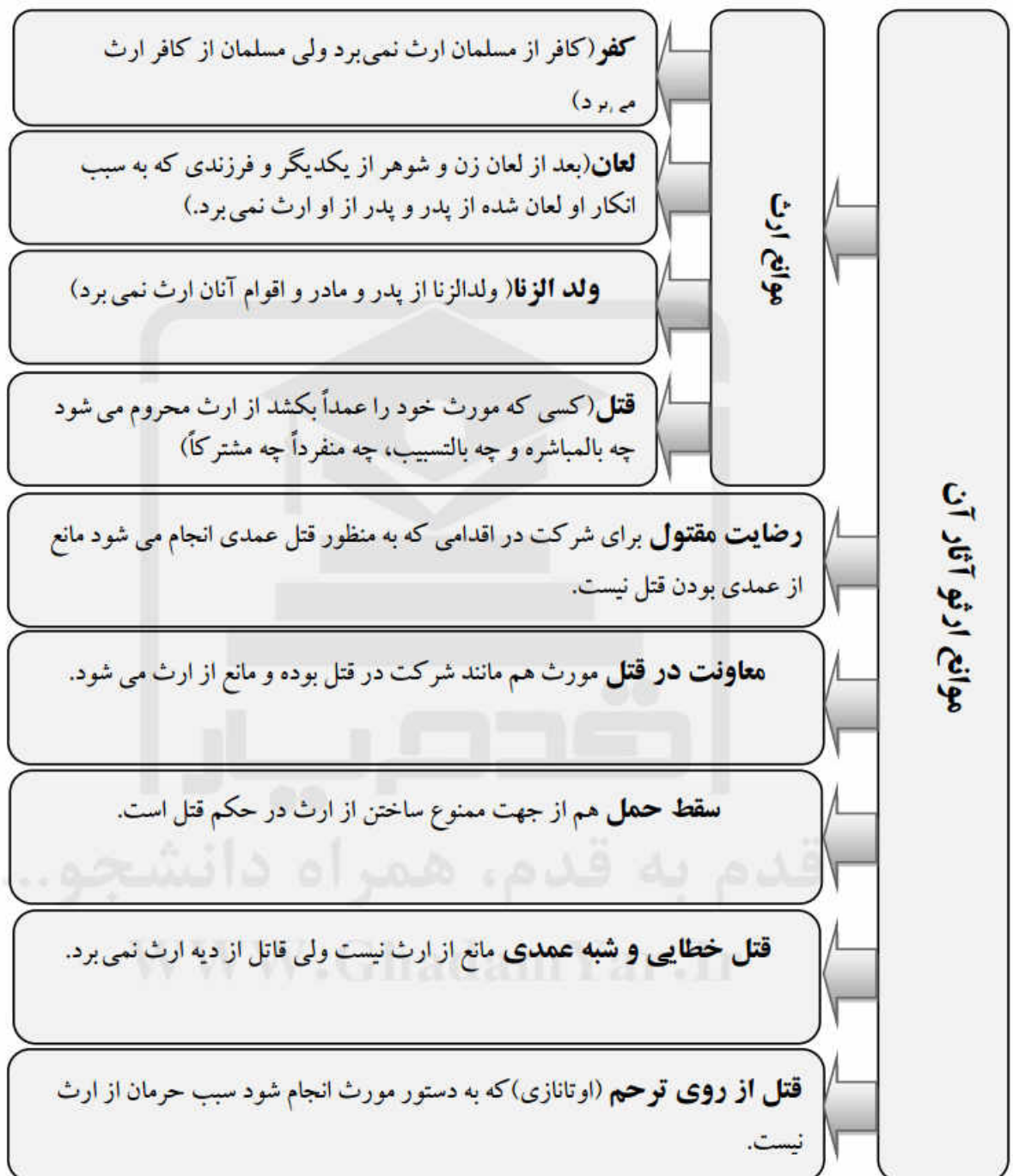
قدم به قدم، همراه دانشجو...

WWW.GhadamYar.Ir

انواع خویشاوندی عبارت است از 1- **صعودی** (طولی یا عمودی): خویشاوندی که پدر و مادر و اجداد، نسبت به اولاد و اولاد اولاد خود دارند 2- **نزولی** (طولی یا عمودی) خویشاوندی که اولاد یا اولاد اولاد نسبت به پدر و مادر و اجداد خود دارند

قربان به معنی نزدیکی است و اصطلاحاً خویشاوندی می باشد که قسمت دوم ماده 894 قانون مدنی اعلام داشته، صاحبان قربان کسانی هستند که سهم آنان معین نیست مانند پسر میت

مادر (فرض مادر در صورت نبودن اولاد برای متوفی $\frac{1}{3}$ (به استثنای موارد مواد 906 و بند ب ماده 892 ق.م) و در صورت بودن اولاد $\frac{1}{6}$ ترکه است)

زوج (فرض زوج اگر زوجه او هنگام فوت دارای اولاد نباشد $\frac{1}{4}$ و در صورت وجود اولاد $\frac{1}{8}$ ترکه است)

زوجه (فرض زوجه در صورت نبودن اولاد برای متوفی $\frac{1}{4}$ و در صورت وجود اولاد $\frac{1}{8}$ است)

خویشاوندان امی در طبقه دوم (یعنی جد و جده تا هر قدر که بالا بروند و اخوه (برادر و خواهر) امی و اولاد ایشان تا هر اندازه که پایین بروند همواره فرض برند و فرض ایشان در صورت انفراد خواهر یا برادر $\frac{1}{6}$ و در صورت تعدد $\frac{1}{3}$ ترکه است.)

خویشاوندان امی در طبقه سوم (یعنی احوال و اولاد ایشان تا هر اندازه که پایین بروند همواره فرض برند و فرض ایشان در صورت انفراد $\frac{1}{6}$ و نیز تعدد $\frac{1}{3}$ ترکه است که آن را بالسویه بین خود تقسیم می کنند.)

وراثی که همیشه به فرض ارث می برند

انواع وراثت عبارتست از 1- **وراثت به فرض** (یعنی ارث بردن نسبت معینی از ترکه مانند نصف یا ثلث که قانون برای بعضی از وارثین معین کرده است) 2- **وراثت به قربان** (یعنی ارث بردن تمام یا قسمتی از ترکه بدون اینکه نسبت معین از ترکه برای آن مقرر شده باشد).

پدر: در صورتی که متوفی هنگام فوت دارای اولاد نباشد، پدر به قرابت ارث می‌برد و اگر اولاد داشته باشد پدر به فرض ارث می‌برد که عبارت است از $\frac{1}{6}$ ترکه.

یک دختر: یک دختر اگر فرزند منحصر متوفی باشد، به فرض ارث می‌برد که فرض او $\frac{1}{2}$ ترکه است و اگر همراه با فرزند ذکور باشد به قرابت ارث می‌برد.

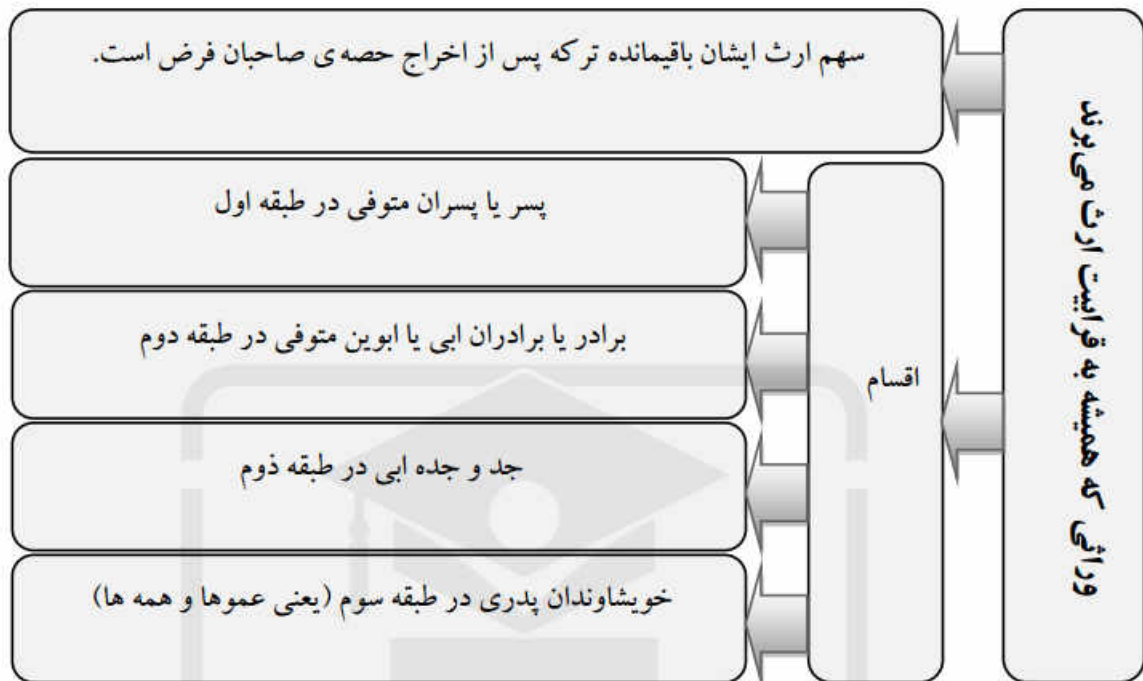
دو یا چند دختر: اگر فرزندان متوفی منحصر به دو یا چند دختر باشد، ایشان به فرض ارث می‌برند که فرضشان جمعا $\frac{2}{3}$ ترکه است و اگر متوفی فرزند ذکور هم داشته باشد دخترها با پسر یا پسرها به قرابت ارث می‌برند که سهم ذکور 2 برابر اناث خواهد بود

دو یا چند خواهر ابوینی یا ابی: اگر وارث متوفی منحصره وراثت طبقه دوم باشد و خویشاوندان ابی یا ابوینی او فقط دو یا چند خواهر باشند، خواهرها به فرض ارث می‌برند که فرض ایشان $\frac{2}{3}$ ترکه است و اگر ایشان همراه برادر یا برادرهای ابوینی یا ابی باشند به قرابت و به قاعده ذکور 2 برابر اناث ارث می‌برند.

یک خواهر ابوینی یا ابی: اگر متوفی هنگام فوت خویشاوندان طبقه نخست نداشته باشد و در طبقه دوم از خویشاوندان ابوینی یا ابی فقط یک خواهر داشته باشد این خواهر به فرض ارث می‌برد و فرض او $\frac{1}{2}$ ترکه است و اگر برادر ابوینی یا ابی هم داشته باشد خواهر به قرابت قرابت و به قاعده ذکور 2 برابر اناث ارث می‌برد.

کلاله امی واحد: در صورتی که ورثه متوفی یک خواهر امیو یا یک برادر امی می‌باشد و بقیه کلاله ابوینی یا ابی، کلاله امی سدس ترکه را به فرض برابر بند 2 ماده 922 ق.م. می‌برد و بقیه به کلاله ابوینی یا ابی می‌رسد و چنانچه برادر و خواهر ابوینی یا ابی (کلاله) با او نباشد، سدس ترکه بالفرض به او داده می‌شود و بقیه برابر ماده 924 ق.م. به ربه عنوان قرابتیه کلاله امی واحد داده می‌شود. (ماده 897 ق.م.)

کلاله امی متعدد: در صورتی که ورثه متوفی عبارت از چند خواهر و برادر امی باشند و بقیه کلاله ابوینی یا امی، به دستور بند سوم ماده 922 ق.م. ثلث ترکه به فرض، متعلق به کلاله امی متعدد خواهد بود که بین خود بالسویه تقسیم می‌کنند و بقیه به کلاله ابوینی یا ابی داده می‌شود اگر حتی یک نفر باشد. ولی چنانچه با کلاله امی متعدد خواهر یا برادر ابوینی و یا ابی نباشد کلاله امی ثلث ترکه را به فرض و بقیه آن را به رد به عنوان قرابت می‌برد. (ماده 924 و ماده 897 ق.م.)

لازم به ذکر است برخی از حقوقدانان کلاله امی را فقط فرض بر می دانند نه قرابت برو اعلام داشته‌اند ماده 897 ق.م از این جهت نادرست می‌باشد.

طبقات ارث عبارتند از 1- طبقه اول (پدر و مادر و اولاد و اولاد اولاد) 2- طبقه دوم (اجداد و برادرو خواهر و اولاد آنها) 3- طبقه سوم (اعمام و عمات و احوال و خالات و اولاد آنها)

مادامی که فردی از طبقه اول موجود است از طبقه دوم کسی وارث شناخته نمی‌شود و هرگاه از طبقه اول کسی نباشد ارث از آن طبقه دوم است.

در هر طبقه از وراثت درجاتی نیز وجود دارد به عنوان مثال اولاد در طبقه اول و در درجه اول هستند و تا هنگامی که اولاد هستند درجه دوم آن طبقه یعنی اولاد اولاد ارث نمی برد. (استثنا ماده 936 قانون مدنی حالت انحصار وراثت به پسر عمومی ابویی و یک عمومی ابی که عمو ارث نمی برد.

زوج و زوجه به همراه هر کدام از طبقات باشند ارث می برند.

حجب حالت وارثی است که بواسطه ی بودن وارث دیگر از ارث بردن کلاً یا جزاً محروم می شود.

حجب حرمانی: یعنی وارثی به واسطه ی بودن وارث دیگر کلاً از ارث محروم می شود مانند محروم شدن برادرزاده از ارث بخاطر بودن برادر یا خواهر متوفی یا محروم شدن اولاد اولاد در صورت بودن حتی یک نفر از اولاد

حجب نقصانی: یعنی فرض وارث از حد اعلی به حد ادنی نازل شود مانند تنزل حصه ی شوهر از $\frac{1}{3}$ به $\frac{1}{4}$ وقتی زوجه اولاد داشته باشد

حجب

انواع حجب

حجب تقصاتی نسبت به این افراد موجود می گردد.

ابوین: در صورتی که برای میت اولاد و یا اولاد اولاد باشد ابوین از بردن بیش از سدس ترکه محروم می شوند مگر در موارد مواد 908 و 909

زوج و زوجه: در صورتی که برای میت اولاد باشد زوج از بردن بیش از ربع ترکه و زوجه از بردن بیش از ثمن ترکه محروم می شود.

اولاد متوفی لااقل دو برادر یا یک برادر و دو خواهر

یا چهار خواهر داشته باشد

ثانیاً- پدر آنها زنده باشد.

ثالثاً- از ارث ممنوع نباشد، مگر به سبب قتل

رابعاً- ابوینی یا ابی تنها باشند

مادر: وقتی

که برای میت

چند برادر یا

خواهر یا

شرایط روبرو

باشد مادر از

بردن بیش از

سدس ترکه

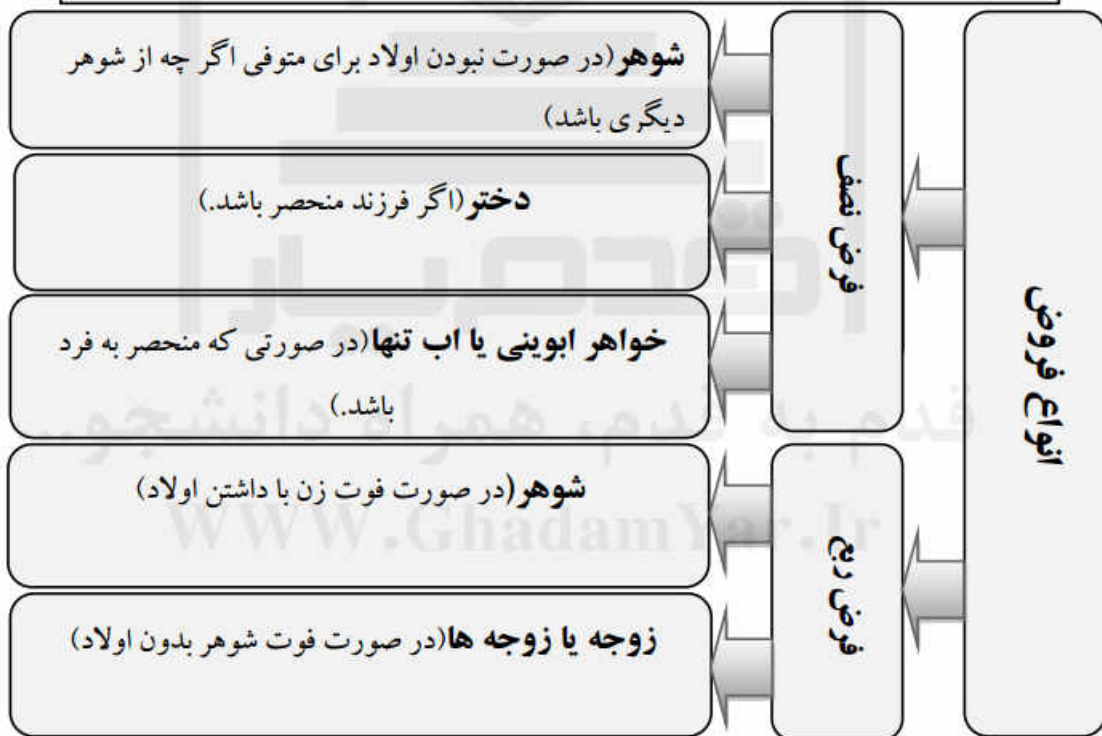
محروم

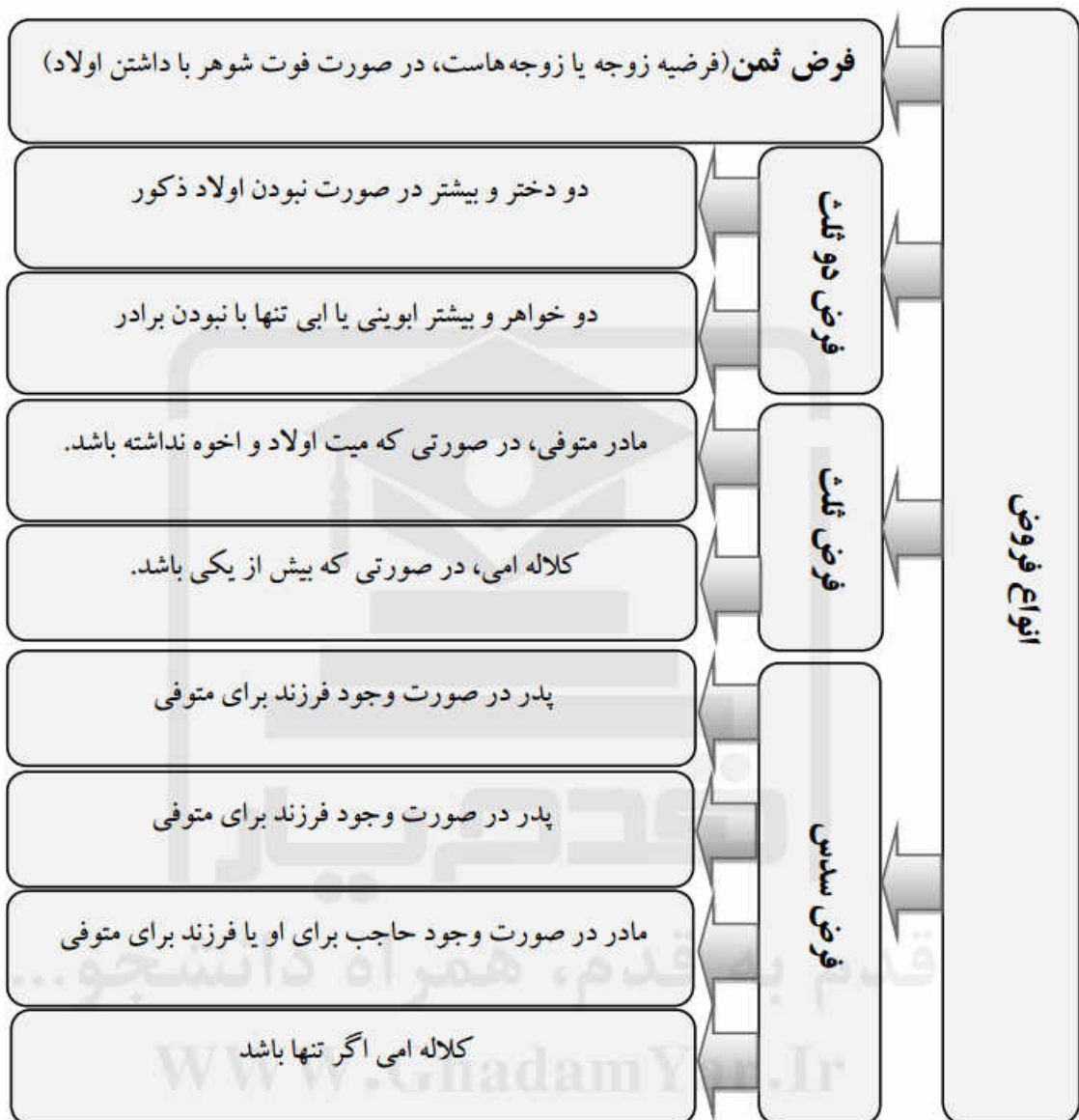
می شود.

پدر، مادر، پسر، دختر، زوج و زوجه حاجب از اصل ارث ندارند

برادر و خواهر متوفی بدون اینکه ارث ببرند **حاجب مادر** قرار می گیرند و این امر منشاء آن است که میان حجب و ارث ملازمه وجود ندارد.

ضابطه‌ی حجب از اصل ارث **رعایت اقربیت به میت است** مگر اینکه وارث منحصر به عموی ابی و پسر عموی ابوینی باشد که پسر عموی ابوینی مقدم است با اینکه وارث زودتر بتواند به سمت قائم مقامی ارث ببرد که در این صورت هر دو ارث می برند.

در تمامی طبقات و حالاتها در صورتی که زوج و زوجه نیز جزو وراث باشند، فرض خود را می‌برند زیرا زوجین در عرض وراث دیگر ارث می‌برند.

در صورتی که وراثت ابوینی و ابی با همدیگر باشند، وراثت ابی ارث نمی‌برد.

زوج یا زوجه در طبقه دوم و سوم، فرض اعلی را می‌برند.

عول وقتی پیش می‌آید که ترکه کمتر از فرضهای (سهام) وارثان باشد تعصیب وقتی پیش می‌آید که ترکه بیش از فرضهای (سهام) وارثان باشد.

اگر همه وراثت فرض بر باشند و بعد از تقسیم ترکه بین آنها و جمع فروض مقداری از ترکه که باقی مانده به نسبت سهم الارث بین وراثت تقسیم می‌شود.

اگر پس از موضوع کردن نصیب صاحبان فرض، زیادتى باشد و نبودن وارثی که زیاده را به عنوان قرابت ببرد تقسیم بین صاحبان فرض انجام می‌شود.

اگر با وجود داین بودن چند نفر، صاحبان فرض ترکه میت کافی برای نصیب تمام آنها نباشد نقص بر بنت و بنتین وارد می‌شود.

عول و تعصیب

در حالت عول نقص بر بنت و بنتین وارد می شود یعنی از سهم دختران کسر می شود.

نمونه عدم کفایت ترکه به سهام ورثه (عول): اگر وارث پدر و مادر و دختر و زوج باشد پدر $\frac{1}{6}$ ، مادر $\frac{1}{6}$ ، دختر $\frac{1}{3}$ و زوج $\frac{1}{4}$ می برد. $\frac{1}{6} + \frac{1}{6} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4} = \frac{26}{24}$ یعنی به مقدار $\frac{2}{24}$ بیش از واحد ترکه است که نقص بر دختر وارد می شود که به جای $\frac{12}{24}$ سهم او $\frac{10}{24}$ می شود.

منظور از **حبوه** میراث اضافی بزرگترین پسر متوفی است البته بعد از پرداخت دیون میت و در صورت وجود چند پسر هم سن تقسیم حبوه به تساوی میان آنها صورت می گیرد.

ارث خنثی: اگر علائم رجولیت غالب باشد سهم الارث یک پسر از طبقه خود را می برد، اگر علائم انائیت غالب باشد سهم الارث یک دختر از طبقه خود را می برد؛ اگر خنثی مشکل باشد و هیچ یک از علائم رجولیت یا انائیت در او غالب نباشد نصف مجموع سهم الارث یک پسر و یک دختر از طبقه خود را می برد.

❖ زوجیت بی گمان از اسباب توارث است ولی در موارد حکومت و ولایت عمومی دولت در صورت نبودن وارث اختلاف است.

❖ ترکه بدون وارث، به عنوان مال بدون صاحب در اختیار و مالکیت بیت المال باشد، ولی این امر به معنی وراثت حاکم نیست. به همین جهت، کسی که وراثت ندارد می تواند به تمام ترکه وصیت کند

❖ تلقیح مصنوعی در صورتی نسبت طبیعی را مشروع می سازد که از نطفه شوهر باشد یا ندانسته انجام شود (شبه) و در سایر موارد اختلاف وجود دارد.

❖ واژه اجداد اعم است از جد و جده بی واسطه یا اجداد و جدات بالاتر

❖ مقصود از اولاد، اولاد برادر و خواهر است و شامل اجداد نمی شود، زیرا فرزندان جد پدر یا مادر است که در طبقه نخست قرار دارد.

❖ مقصود اعم از اعمام و احوال و خالات درجه اول است یا عمو و عمه و دایی و خاله پدر و مادر و اجداد و اعم است از این که خویشی آنان با پدر و مادر ابوبنی باشد یا ابی یا امی تنها.

❖ در قرابت نسبی نظام طبقاتی حکومت دارد: بدین بیان که خویشان نسبی وارث به چند طبقه متمایز تقسیم میشوند و گروهی که در طبقه بعد مقدم است بر خویشان طبقه بعد رجحان دارند.

❖ فرضی که دختر عمو همسر متوفی باشد، مثال شایع موردی است که احتمال دارد.

❖ فرضی که برادر متوفی پسر عموی او هم باشد یا عمو و برادرزاده با هم باشند مثال شایع موردی است چرا که با وجود برادر یا برادرزاده (طبقه دوم) عمویا عموزاده از طبقه سوم ارث نمی برد

❖ حاکم مأمور اداره ترکه است نه مالک و وارث. بنابراین، کسی که وارثی ندارد حق دارد نسبت به تمام ترکه وصیت کند و نباید تصور کرد که نفوذ در ثلث آن منوط به اجازه حاکم است

❖ در صورتی که متوفی برای اجرای وصیت خود وصی معین کرده باشد اداره ترکه به وصی واگذار می شود.

❖ موت فرضی اشاره به مواردی است که غایب مرده فرض می شود احراز این امر نیز تنها با صدور حکم موت فرضی ممکن است که با انجام دادن تشریفات خاص درباره غایب مفقود الاثر صادر می شود

❖ مقصود از استقرار مالکیت وارثان، الحاق قطعی سهم هر وارث از ترکه به دارایی او و انحلال شرکتی است که از مال وارثان و طلبکاران و موصی لهم تشکیل شده و به ترکه تعبیر می شود

❖ در صورتی که ترکه کافی برای ادای دیون نباشد، حق وارث بر آن از بین نمی رود.

❖ رد و قبول ترکه در انتقال قهری آن به وارثان اثر ندارد

❖ برای دیدن ترتیب حق تقدم و تأخر دیون عادی و بدون وثیقه

❖ اگر بر ادای واجبات مالی وصیت شده باشد، اجرای آن مقدم بر سایر وصایا است

❖ در موردی که عین ترکه رهن دینی باشد و مال ندیگری برای تأمین هزینه کفن نداشته باشد، این است که هزینه کفن باید از عین وثیقه برداشته شود و بعضی از مؤلفان اجرای این ترتیب را بعید دانسته اند

❖ حکم عدم نفوذ ناظر به تصرفات ناقل از قبیل فروش و صلح و هبه است که از وثیقه عمومی طلبکاران می‌کاهد و شامل قراردادهای مربوط به اداره ترکه نمی‌شود

❖ دعوای عدم نفوذ تنها از طلبکار پذیرفته می‌شود و هیچ یک از دو طرف معامله نمی‌تواند به این بطلان استناد کند بدین ترتیب، باید گفت معامله‌ی انجام شده بین دو طرف نافذ و در برابر طلبکاران غیر قابل استناد است.

❖ موت فرضی نیز در حکم فوت حقیقی است و اموال غایب بین وارثان تقسیم می‌شود با این تفاوت که اگر خلاف آن فرض اثبات و غایب پیدا شود همه چیز به جای خود باز می‌گردد و کسانی که اموال او را به عنوان وراثت تصرف کرده‌اند باید آنچه را که از اعیان یا عوض و یا منافع اموال مذکور حین پیداشدن غایب موجود می‌باشد مسترد دارند

❖ نسبت به آنچه در اثر تصرف وارثان تلف یا به دیگران منتقل شده است آنان مسئولیتی ندارند و معاملات باطل نمی‌شود و تنها عوض اخذ شده به غایب داده می‌شود

❖ عدم توارث نتیجه تعارض اجرای اصل تأخر حادث دربار هریک از درگذشتگان است که تحقق شرط ارث را غیرممکن می‌سازد

❖ به نظر می‌رسد که هدم اتومبیل و هواپیما و کشتی و آسانسور و هر چه اطلاق محل سکنای مشترک بر آن شود در حکم عدم بنا است

❖ شرط عدم توارث وحدت حادثه نیست، ولی در استثناء شرط است که هر دو وارث در یک حادثه غرق یا هدم مرده باشند.

❖ در اجرای قاعده توارث دو تن از یکدیگر، آنچه نکه از آن دو به ارث